

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปจากยุคที่แข่งขันด้วยเทคโนโลยีที่ใครมีเหนือกว่าก็จะสามารถชนะคู่แข่งได้ เมื่อเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ก็ไม่แตกต่างกัน ยุคนี้อยู่ที่ว่าคนของใครเก่งกว่ากัน การทำให้คนในองค์กรเก่งนั้นไม่ยากเพราะสามารถฝึกอบรมได้ แต่การทำให้คนเก่งอยากอยู่ อยากทำ อยากคิด นั้นไม่ง่าย องค์กรต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารเพื่อให้คนเก่งอยากอยู่ อยากทำ อยากคิด ในประเทศญี่ปุ่นมีแนวคิดในการให้พนักงานของเขาทั้งองค์กรมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยใช้กลุ่มคุณภาพ Quality Control Circle (QCC) คือกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือร่วมใจในการสร้างผลงานให้ได้คุณภาพตามเป้าหมาย (กิตติวัฒน์ สิริเกษมสุข, 2545) เพื่อตัวพนักงานเองจะได้แสดงความสามารถให้เป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อนฝูงอันเป็นการบรรลุความสำเร็จอีกขั้นหนึ่งตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ อีกทั้งผู้บริหารเองก็เห็นศักยภาพของพนักงานในมุมที่ไม่เคยเห็นมาก่อน นับเป็นการจุดเพชรในตมมาเจียรระโน และปัญหาส่วนใหญ่ที่พนักงานได้มีส่วนร่วมแก้ไขนั้น มักแก้ปัญหาลดความเหนื่อยยากให้น้อยลงจึงทำให้พนักงานมีชีวิตการทำงานที่ดีขึ้น มีความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้น ก่อให้เกิดความอยากที่จะคิด อยากที่จะทำในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำหลาย องค์กรได้หันมาสร้างความเก่งให้กับพนักงานในรูปแบบการทำกลุ่มคุณภาพ Quality Control Circle (QCC) (กิตติวัฒน์ สิริเกษมสุข, 2545) องค์กรสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ก่อให้เกิด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความน่าเชื่อถือ

5 ส เป็นกิจกรรมปรับปรุงการทำงานของพนักงานอย่างหนึ่ง ได้แก่การดำเนินการตามหลักการ “สะอาด สะดวก สะอาด สุขลักษณะและสร้างนิสัย” ในสถานที่ทำงานของตนเองทำให้หน่วยงานมีพนักงานที่มีระเบียบวินัย จากจิตสำนึกของตนเอง ทำให้สถานที่ทำงานสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสวยงาม ปลอดภัย ลดความสูญเปล่าในการทำงาน คุณภาพของงานดีขึ้น ญี่ปุ่นได้นำ 5 ส แต่ละตัวไปใช้และพัฒนาอย่างจริงจัง โดยจัดทำเป็นระบบ มีการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม มีการติดตามผลงานเป็นระยะ ๆ อีกทั้งยังมีวิธีการควบคุมกิจกรรมให้เกิดความยั่งยืนได้ จึงได้รับความนิยมเผยแพร่ไปทั่วประเทศญี่ปุ่น 5 ส เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นเครื่องมือตัวแรกที่ถูกนำมาใช้ก่อนที่จะใช้เครื่องมือระดับสูงขึ้นไป เช่น TPM (Total Productive Maintenance) คือ การบำรุงรักษาที่ผลที่ทุกคนมีส่วนร่วม และ TQM (Total Quality Management) คือ การมีส่วนร่วมโดยมีเป้าหมายด้านคุณภาพ เช่น จู (2540) และ ISO

(กิตติวัฒน์ สิริเกษมสุข, 2545) เป็นต้น โดยกำหนดให้ ส1, ส2, ส3 เป็นการจัดการในเรื่องของวัสดุ สิ่งของ เครื่องใช้ และสถานที่ ส่วน ส4, ส5 เป็นการจัดการเรื่องคนและบุคลากร โดยมีเป้าหมายให้ สถานที่ทำงานสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ลดความสูญเปล่าในการทำงาน คุณภาพงานดีเป็นที่ประทับใจของบุคคลทั่วไป 5 ส มีคุณค่าในการพัฒนาคนให้ปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดเป็นนิสัยที่ดี มีวินัย อันเป็นรากฐานของระบบคุณภาพ เพราะเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ทุกคนร่วมกันคิด ร่วมกันทำงานเป็นทีม ค่อยเป็นค่อยไปไม่ยุ่งยากไม่รู้สึว่าการปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบวินัยเป็นภาระที่เพิ่มขึ้นอีกต่อไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมในการทำงานดีขึ้นเป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจให้พนักงาน
2. ลดอุบัติเหตุในการทำงาน
3. ลดความสิ้นเปลืองในการจัดซื้อวัสดุเกินความจำเป็น
4. ลดการสูญหายของวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ
5. พื้นที่การทำงานเพิ่มขึ้นจากการจัดวัสดุที่เกินความจำเป็นออกไป
6. เพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการทำงานมากขึ้น
7. สถานที่ทำงานสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย สร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นกับลูกค้า บุคคลภายนอก และบุคคลทั่วไป
8. พนักงานมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมและสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของหน่วยงานมากขึ้น

ตามที่ ผู้บริหารบริษัทได้มอบนโยบายและมอบหมายความรับผิดชอบให้ทุกแผนกของบริษัท เป็นต้นแบบในการดำเนินกิจกรรมตาม โครงการ 5 ส โดยเริ่มปฏิบัติตั้งแต่มีนาคม 2554 และให้ทุกแผนกถือปฏิบัติตามนโยบาย 5 ส โดยใช้แนวทางของแผนกต้นแบบ จากนั้นนโยบายดังกล่าวมีการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว แต่ละแผนกได้มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ จัดวิทยากรบรรยายและลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังจนเกิดเป็นรูปธรรม แต่มีพนักงานบางส่วนยังไม่เข้าใจและปฏิบัติได้ไม่ดี ทำให้แต่ละแผนกไม่มีการพัฒนา ปรับปรุงเท่าที่ควร เมื่อมีการตรวจประเมินผลจึงยังไม่ได้มาตรฐาน ส่วนพนักงานที่เข้าใจในแผนงาน และปฏิบัติได้ดี ในแผนกจึงมีการพัฒนาทำให้มีผลงานผ่านตามหลักเกณฑ์สามารถยึดเป็นต้นแบบให้กับแผนกอื่น ๆ ได้รวมถึงเป็นผลดีต่อบริษัทโดยรวม

จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาแนวความคิดการจัดกิจกรรม 5 ส และขั้นตอนการดำเนินงานนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประสิทธิภาพของพนักงานและแผนกต่าง ๆ เพื่อให้พนักงานตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นของการดำเนินงานกิจกรรม 5 ส เพื่อให้บริษัท มีพื้นฐานในการพัฒนาให้ได้ระบบมาตรฐานมากยิ่งขึ้นเทียบเคียงกับบริษัทใกล้เคียงที่ได้นำ

ระบบกิจกรรม 5 ส มาปฏิบัติหลายปีแล้ว จะทำให้บริษัทมีพื้นที่ที่น่าอยู่ พนักงานเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติ และจะเป็นที่พึงพอใจต่อลูกค้าตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานของบริษัท ชัมมิต คุราตะ แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการกิจกรรม 5 ส
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกิจกรรม 5 ส ของพนักงานแต่ละฝ่าย จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และอายุงาน

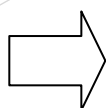
กรอบแนวคิดในการวิจัย

เพื่อกำหนดตัวแปรและวางกรอบแนวความคิดเห็นในการดำเนินการศึกษา สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ พ.ศ. 2518 ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวความคิดเห็นดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

1. เพศ
2. อายุ
3. วุฒิการศึกษา

ความคิดเห็นของพนักงานต่อการดำเนินกิจกรรม 5 ส.

1. สะอาด
2. สะดวก
3. สะอาด
4. สุขลักษณะ
5. สร้างนิสัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาความคิดเห็นในครั้งนี้งมุ่งเน้นการดำเนินงานโครงการกิจกรรม 5 ส ของพนักงานบริษัทชัมมิต คุราตะ แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด โดยพิจารณาจากระดับความคิดเห็นของ

พนักงานและพฤติกรรมมีส่วนร่วมของพนักงาน (ผู้บริหารระดับสูง ผู้จัดการ ลูกจ้าง SUB ลูกจ้างประจำ) ที่มีต่อการศึกษาความคิดเห็นการดำเนินงาน โครงการกิจกรรม 5 ส ได้แก่ สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

ประชากรศึกษา คือ พนักงาน ผู้บริหารระดับสูง ผู้จัดการ ลูกจ้าง SUB ลูกจ้างประจำของบริษัท ชัมมิต คุราตะ แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด จำนวน 125 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ห้วงระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เมษายนถึงกรกฎาคม 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดเห็นและการใช้ประสบการณ์แสดงออกมาของพนักงาน บริษัทชัมมิต คุราตะ แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด ที่มีต่อการดำเนินงานกิจกรรม 5 ส

กิจกรรม 5 ส หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานในการบริหารคุณภาพที่ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในที่ทำงานช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อบุคลากรต่อองค์กร ซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพขององค์กรเพื่อมุ่งไปสู่อนาคต โดยจะประกอบด้วย 5 ส ดังนี้

1. สะสาง คือ การแยกของที่ต้องการและไม่ต้องการออกจากกัน โดยสิ่งที่ไม่ต้องการให้แยกทิ้งไปส่วนของที่ต้องการให้เก็บเป็นระเบียบ และดำเนินกระบวนการสะสาง
2. สะดวก คือ การจัดวางของที่จำเป็นต้องใช้ให้เป็นระเบียบสามารถหยิบฉวยใช้งานได้ง่ายตลอดมีความรวดเร็วในการค้นหาจากการติดป้ายชี้บ่งของจุดต่าง ๆ
3. สะอาด คือ การปิดกวดเชื้อสถานที่ ดูแลความสะอาด สิ่งของ อุปกรณ์ เครื่องเครื่องจักร อยู่เสมอ
4. สุขลักษณะ คือ การดูแลสถานที่ทำงานให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีบรรยากาศน่าทำงาน ซึ่งทำให้บุคลากรมีสุขภาพอนามัยที่ดี และปลอดภัยต่อสถานที่ทำงาน
5. สร้างนิสัย คือ การปฏิบัติตามระเบียบอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย จนกระทั่งทุก ๆ คนเกิดความเคยชินกลายเป็นการมีระเบียบวินัยด้วยตัวเอง
6. พนักงาน หรือ บุคลากร (Staff) คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สมัครเข้าทำงานในองค์กร หรือบริษัท โดยใช้ความรู้ความสามารถตัวเองในการทำงานเพื่อได้มาซึ่งค่าตอบแทนและความก้าวหน้าของงานที่เราเรียกว่า พนักงานบริษัท โดยในรูปของบริษัทนั้น ๆ จะมีนโยบายและระเบียบที่ให้พนักงานปฏิบัติตามแตกต่างกันไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานบริษัทซัมมิต คูราตะ แมนูแฟคเจอร์ จำกัด ต่อการดำเนินงานกิจกรรม 5 ส
2. ทราบถึงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นต่อกิจกรรม 5 ส ของแต่ละฝ่ายของบริษัทซัมมิต คูราตะ แมนูแฟคเจอร์ จำกัด จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และอายุงาน
3. ทราบถึงข้อเสนอแนะจากผลสำรวจสามารถนำไปปรับปรุงในการศึกษาความคิดเห็นกิจกรรม 5 ส ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อแผนกและพนักงานที่จะมีการพัฒนา ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร
4. ทำให้พนักงานรู้จักการแยกสิ่งของที่จำเป็นและไม่จำเป็นออกจากกันทำให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานและสถานที่ทำงานมีความสะอาดอยู่เสมอนอกจากนี้ยังทำให้พนักงานมีสุขภาพอนามัยที่ดีมีความปลอดภัย และเกิดความมีระเบียบวินัยในตัวเองมากขึ้น